

Влітку, наприкінці 80-х...

Василь Герасим'юк

Мабуть, сам небесний Ілько на своїй колісниці
поскликав їх на храм,
і вони поз'їжджались на свято Іллі
у храмову неділю,
блаженні, жебраки, каліки.
Юродиві пішли між люди,
а інші поставали і повсідались
обабіч довгої дороги до церкви,
і останнім уже¹ не вистачило місця.
Картатий празниковий люд
рушив на цвинтар
і декого із сидячих та стоячих
упізнавав по голосу,
яким виспівувались чи виплакувались молитви,
який благав чи погрожував небесною карою,
який радив купувати ікони і хрестики,
ланцюжки і пискавки,
портрети Сталіна² і церковні календарі.
Цей голос божественно зривався
у нескінченних співанках про наші походи
і про інше горе на світі.
А декого із юродивих
упізнавали в обличчя,
бо в горах їх³ бояться,
надто вірячи їхнім словам.
Цей храмовий потік ювілейного року
видавався безкінечним,
хоч закінчувався біля церковних воріт,
і він був безкінечним,
бо церковні врата нині відкриті.

А коли храмове богослужіння закінчилось,
тоді із церкви хлинув зворотний потік,
він був ще голоснішим і картатішим,
І вже рідко хто зважав
на молитви, шрами і пісні,
і були вислухані тільки юродиві.

А коли місцевий люд і сторонський, гостьовий,
розбрелися по хатах, на набутки⁴,
тоді зламалася враз
жива загорожа упродовж храмової дороги
і під замкненою церквою за цвинтарем
почалося їхнє свято,
бо кому потрібні такий храм і таке спасіння,
якщо не можна, міцно обнявшись, хто з ким зуміє
випити за здоров'я кожного
і за здоров'я всіх!

А коли спалахнули блискавки, вдарив грім
і впав густий дощ,
тоді раптом замовкли
блаженні.

А коли замовкають юродиві,
тоді починається гвалт і крик —
грізно зчіпляються, хто з ким може,
і над землею
у печальних смугах дощу
миготять милиці і протези, хрести і ножі.
каміння і прокляття.

І тоді
із високо піднятою над головою,
страшною у відсвітах Ількових блискавиць
косою,
вибігає газда,
якому геть начисто витолочено всю траву.
І куди ж йому подітися
зі своїм праведним гнівом?!

А на понеділок
залишається тільки жалісливий безногий,
що в ранковому тумані
здається маленьким хлопчиком,
який грається у придорожній траві,
випрямляючи залежані стебла і зігнуті квіти.
Він знає, де сиділи сліпі,
де падали копійки і де падали побратими,

і один із знайдених срібняків
притуляє до бурого запухлого надбрів'я...
І плаче, і шепоче,
і з того невгамовного шепоту
чути тільки одне, часто повторюване, лагідне:

"Нічого, нічого... Скоро Спас. Преображення.
За два тижні Спас".

* * *

- 1 В книзі "Діти трепети" це слово подане як "вже"
- 2 В книзі "Діти трепети" замість "Сталіна" стоїть "вождів"
- 3 В книзі "Діти трепети" замість "їх" стоїть "їх ще"
- 4 В книзі "Діти трепети" це слово подане як "набути"